

: Posamezna številka 6 vinarjev :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1 20, z dostavljanjem na dom K 1 50; s pošto celoletno K 20—, polletno K 10—, četletno K 5—, mesečno K 1 70. Za inozemstvo celoletno K 30—.

: Telefon številka 303. :

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. Za odgovor je priložiti znamko.

: Telefon številka 303. :

Narod, ljudstvo, masa.

Po volitvah je vedno najvažnejše vprašanje, kako se bodo sestavile stranke. Deloma je to vprašanje že rešeno z volitvami samimi, deloma pa se razreši potem, ko se pokaže novi položaj v jasni luči.

V splošnem se danes ločijo stranke po narodnosti, dele se nadalje po političnem prepričanju — in se po tem tudi sestavljajo v večje skupine.

Danes vidimo v parlamentu meščanske, agrarne in socialne stranke; meščanske se imenujejo navadno tudi narodne, agrarne so tudi ljudske in socialne so one, ki zastopajo delavske mase.

Narodne so navadno tudi napredne, ljudske so klerikalne oz. konservativne, in socialne so napredne, ker ima socializem svoj poseben kulturni program.

Toda nikjer ni rečeno, da so narodne stranke samo meščanske in da ljudske stranke morajo biti klerikalne.

Narodno napredna stranka na Slovenskem hoče biti n. pr. splošno slovenska stranka in na Moravskem je dosegla uspehe napredna ljudska stranka.

To cepljenje strank nastaja iz tega, da se različno pojmujejo skupine, kakor so narod, ljudstvo, masa.

Pod besedo narod pojmujejo navadno skupaj vse sloje naroda v vseh različnih provincih, dočim pod besedo ljudstvo navadno razumemo le srednje, posebno priproste kmečke vrste, pod masami pa se razumejo delavski sloji. Bojujejo se torej med seboj za svoje interese narod, ljudstvo in masa.

To je prinesel seboj razvoj časa.

Ko se je začelo parlamentarno življenje, so nastale razne narodne stranke brez ozira na koristi posameznih slojev. Boj za narodne pravice in za korist skupnega naroda je tvoril strankam program. K narodnemu programu se je pripojil kulturni program, ki ga prvotne stranke niso imele, ker so bile po večini konservativne.

Kulturni program je mogel priti šele s časom, ko so že rastle narodna zavest in izobrazba med ljudstvom. Na čelu starih narodnih strankam so pogosto stali stari za služni možje z zastarelimi nazori, iz boljših tuintam plemenitih rodbin in taki vodje navadno niso hoteli iti proti vladi, drugičrat so „delali za narod“, kolikor so dopuščale razmere. Šele ob času kulturnega boja v Avstriji od l. 1897 naprej nastajajo nove narodne, napredne stranke, ki so jim stopili na čelo narodni voditelji, ki niso prišli iz ljudstva. Takrat je nastala tudi naša narodna stranka, ki si je na taborih in na poznejših shodih kmalu priborila prvenstvo na Slovenskem. V sedemdesetih letih so narodni boji v Avstriji dosegli svoj vrhunec in takrat so povsod zmagovale le narodne stranke.

Namen narodnih strank je bil združiti v sebi vse sloje naroda k skupnemu boju. Središče in sila narodnih strank pa je vključevalo ostala le v mestih in tu večinoma med meščanskimi sloji. Po mestih in trgih se je razvil tudi najhujši narodni boj, ker je navadno zmagovala ona stranka, ki je imela mesta in trge. Počasi so se narodne stranke na to privdale in so zadovoljile s tem. Delo med narodom je zaostalo in navadno so bili le boljše ljudje napredni...

To situacijo so zase porabili ljudje, ki jim naprednost narodnih strank ni bila po volji. Nastale so klerikalne stranke. Večinoma so prevzele dedščino starih premaganih konservativnih strank, le da so proti kulturnemu programu naprednih strank postavile svoj verski cerkveni program in so nastopile proti narodnim strankam. Ker ime klerikalne takrat ni bilo priljubljeno so se zvale ljudske stranke. Kot take so bile glasnice „ljudske volje“.

„Ljudska volja“ pa je vedno taka, da je najbolje če ostane vse pri starem. Dočim so narodne stranke skušale povznesti splošni kulturni nivo narodov in uveljaviti v državi razne kulturne naredbe, so se klerikalne oziroma ljudske stranke postavile na stališče, da teh kulturnih reform sploh ni treba, ampak, da naj se ljudstvo privče bolj ko mogoče na cerkev in naj se obvaruje pred svobodomiselnim narodnim gibanjem. Tako so te stranke z ljudstvom nastopile proti narodu. Njih stališče je bilo lahko, ker ljudstvo vedno ugaja ta, ki odgovarja njegovemu konservativnemu duhu. Zastopniki klerikalizma se kratkoma sklicujejo na ljudsko voljo. Vseled svojega verskega programa so klerikalci za svojo moč porabili tudi cerkev in jim je bila s tem zmaga olajšana. Tako so začele narodne stranke izgubljati vpliv na deželi.

Ker se ljudstvo po večini peča s poljedelstvom in živinorejo, so t. z. ljudske stranke sprejele nekak gospodarski program in so s tem še posebno dobile vevajvo in za slombo med ljudstvom. Zato so narodne stranke na deželi zmagovale le tedaj; če je bila visoko razvita narodna zavest in je zmagoval narodni moment.

Narodnost in nje kulturni program pa je počasi postala ljudstvu tuja, narodni boji so deloma ponehali in s tem je prešlo tudi navdušenje — prešel je boj na gospodarsko polje in to so imele ljudske stranke pripravljena tla, ker so se bojevale za kmečke koristi.

Ko se je razširila volilna pravica na širše sloje, so klerikalne stranke začele zmagovati proti narodnim. Narodne stranke so videle, da se morajo reorganizirati, ker niso združevale v sebi več vseh na-

rodnih slojev. Deloma se jim je to posrečilo.

Obenem pa je razvoj v mestih prinesel seboj novo nevarnost za narodne stranke. Vzrastla je med tem industrija, množile so se tovarne in z njimi delavstvo, nastale so poleg meščanstva delavske mase, ki se pri svojem boju za kruh niso mogle navduševati za stvari, za katere so se navduševali oni boljše ljudje, ki niso imeli smisla za njih življensko bedo in jih morda niti niso hoteli poznati kot enakopravne ljudi. Te mase so se začele zbirati v strankah delavskih mas, posebno v socialni demokraciji, ki je vključeval ovrnanju od strani vlade zelo hitro rastla in si je do danes osvojila večino delavstva. Ko so te mase dobile tudi volilno pravico, so narodne stranke, ki so postale nekake meščanske stranke, tudi v mestih mnogo izgubile. Narodne in socialne stranke so si stopile nasproti v hudem boju: prvič zaradi narodnosti, ker so bile socialne stranke internacionalne in potem zaradi razrednega in gospodarskega boja, ker je veljal boj socialne demokracije predvsem buržoaziji in meščanstvu. Do danes so se ta nasprotstva nekoliko ublažila: deloma se je inteligenca približala delavstvu, deloma pa je tudi delavstvo, zadovoljno s svojimi uspehi bilo pripravljeno podpirati narodne in meščanske stranke pri njih narodnem in kulturnem boju.

Tako je marsikje prišlo do zveze med narodom in maso, oziroma med narodnimi in socialnimi strankami. Ker so tuintam narodne stranke na vsak način hotele rešiti delavske mase za narodno idejo, so nastale narodno socialne stranke, ki pa po večini niso dosegle posebnih uspehov. Ker so nasprotno klerikalne stranke hotele imeti zase delavske mase, so ustanovili nekako krščansko socialno stranko, ki si je pod gotovimi pogoji pridobila veliko moč v industriji in je šele pri sedanjih volitvah močno padla, ker so njene pristaje dobile zopet deloma narodne stranke deloma socialna demokracija.

Proti klerikalnim ljudskim strankam so nastale agrarne stranke s kmečkim gospodarskim programom, drugače odločno na narodnem in naprednem stališču.

Agrarne stranke oziroma ljudske napredne stranke so nastale v zadnjem času in so imele velike uspehe. Le agrarna stranka, in more uničiti klerikalno stranko oziroma stranko „ljudske volje“. Taka agrarna stranka bo prej ali slej nastala tudi pri nas.

Tako se narod danes deli na meščanstvo, ljudstvo in maso in vsak sloj ima svojo stranko. Velike narodne stranke, ki

so hotele v sebi združevati vse sloje, so se razcepile.

To je pokazal razvoj n. pr. na Češkem pri mladočeški stranki: v ljudstvu so dobili premoč agrarci, maso je vzela zase socialna demokracija in tako je mladočeška, nekdanj tako močna narodna stranka oslabela tako, da si je pri zadnjih volitvah rešila pozicije v mestih le v zvezi z narodnimi socialisti, ki imajo v svojih vrstah nižje meščanske narodne sloje.

Ta razvoj strank nas uči, kam gremo. Dobro napredno politiko bomo delali tedaj, ako bodo sloji zastopani po strankah, ki jim odgovarjajo s svojim programom. Tako pride do veljave meščanstvo in ljudstvo in mase. In kaj bo z narodom?

Ta politika bo tudi narodna.

Iz slovenskih krajev.

Iz Kresnic. Kakor povsod, tako se tudi pri nas zlorablja prižnica na vse mogoče načine. Posebno za časa državnozbornske volilne borbe niso slišali ničesar drugega raz prižnico, kakor samo politiko. Namesto, da bi se s prižnice oznanjevala beseda božja, so pa bili na vrsti zdaj liberalci, zdaj socialni demokrati. V nedeljo po binokostnih praznikih so imeli otroci pri nas prvo sv. obhajilo. Vsak je pričakoval, da se bo vršila pridiga samo v korist otrokom, da bi se še bolj pripravili za prejem prvega obhajila. A temu ni bilo tako. Raz prižnico se je zopet slišalo o sami politiki, na koncu pa smo morali moliti še en očenaš za srečen izid volitve. Naš župnik je postal v zadnjem času nenavadno čuden. Odkar je imel pri sebi svojo sestro, je bilo z njim še shajati. Sedaj pa je postal naravnost nestrpen. Ljudje, ki bero napredne časopise, so mu silno v želodcu in vedno govori, da bodo večno pogubljeni. Seveda se za njegove besede nihče ne zmeni. Kresniški naprednjaki bomo šli svoja pota, pa naj bo župniku ljubo ali neljubo.

Iz Litiije. Vsa Litiija se zgraža nad nesramnim dopisom v „Slovencu“, v katerem se neki dopisovalec norčuje iz litijskih fantov. Naj izve vsa širna Slovenija, da imamo pri nas v Litiiji to lepo staro navado, da postavimo v čast procesije sv. reš. telesa po več mlajev in tako smo storili tudi letos ter postavili pet mlajev na dotičnih prostorih, kjer je imela iti procesija. Nesreča pa je hotela, da je dne 20. t. m. proti večeru na nekem mlaju vihar na dvoje pretrgal zastavo. In to nesrečo je sedaj porabil „Slovenec“ dopisun, da zasmehuje litijske fante. Ne vemo pa sigurno, ali se norčuje iz naprave, ki je bila namenjena v božjo čast. „Slovenec“ dopisun je skušal vso stvar zaviti tako, da smo postavili mlaje na čast napredne zmage v Litiiji, pa se je izkazal prenerodnega. Litijski fantje.

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetok.

— Pravim, da je bil Ivan de Medičis ubit.
— Ivan de Medičis! . . . Ubiti! . . . Ne, to ni mogoče! Kaj ne, da nisem slišal prav? . . . On — ubit!
— Ubit sem ga! je dejal Roland mirno.
Aretino se je bridko razjokal.
Roland je videl, da je ta bolest odkritosrčna in jo je prištel pesniku v dobro. Razumel je, da je moralo resnično prijateljstvo družiti nasilnega, krvoločnega, pohlepnega vojščaka, ki je z mečem v roki korakal na zavojevanje sveta, in patetičnega stihotvorca, ki je bil sicer frazer, a ravnotako odločen in pohlepen uživanja, samo da je bil Aretinov meč — pisalno pero.
Bralec sam naj preišča, katero izmed teh dveh orožij je bilo mogočnejše. Aretino je objokaval Velikega Vraga. Roland je gledal njegovo žalost z nekakim sočutjem, ki ni bilo brez ironije.

— Kakšna nesreča! je tarna Peter. Kakšna nesreča! Ivan de Medičis je znal prazniti steklenice in vihati punicam krila kakor nihče drugi. Bil je velik mojster v uživanju. Poznal je vrednost dobro opremljene mize; trebalo ga je videti, kadar je razkosaval kapuna, pečenega na ražnju nad odprtim ognjem. On je izmislil, kako treba nabasati drobne škripančke s slanino ter jih zaviti v vinsko listje, preden jih deneš v peč. Poznal je vsa vina na svetu, od kiantija in sirakuzana do kapljice burgundske in španjolskega porta. O, kak imeniten prireditelj pojedin! Kak general brez primere, kadar se je s paznim očesom oziral, ali je vse v pravem redu v armadi skled in steklenic na mizi, blesteči se od srebrnine! In njegova neustrašnost pri ženskem spolu je bila čudovita; v eni in isti hiši je romal iz postelje vojvodinje tja do kuharicega ležišča, in tako silen je bil v zavojevanju, da sorevil kar dreve pred njim in so bile že premagane, ko so se premişljale, kako bi se ga ubranile. Niti ena se mu ni

mogla ustavljati. Kolika nesreča, da takšnega moža ni več med živimi!

To je bila nagrobnica, ki jo je Peter Aretino govoril Ivanu de Medičis.

In ta nagrobnica je izvirala iz odkritosrčne žalosti — iz žalosti, ki je gotovo presejala ono, ki so je polni oficialni govori, ki so se ohranili v sporočilih in priredbah zgodovine, staroznane lažnivke.

Aretino je plakal, ko se je spomnil pečenke na ražnju in škripančkov s slanino in vinskim listjem; vzdihoval je globoko, ko je govoril o vinih, in se razihel, ko se je dotaknil vprašanja ženskih kril.

Toda ni je na svetu tako resnične žalosti, da se ne bi pomirila.

Aretino si je naposled obrisal brado in oči.

— Res sem bolan od te vesti, je dejal, in če bi ne bilo pisma, ki želite, da ga napišem, bi legel najrajši v posteljo.

— Pišite torej, če je tako. Toda prihranite si naštevanje važnih dejstev, ki ste mi jih pravkar omenili.

— Bom je dejal Aretino. In pisati hočem tako, kakor da bi se moje pismo imelo ohraniti do najpoznejšega potomstva. Za potomstvo je potrebno samo, da pozna zunanost velikih mož, ki se izročajo njegovemu spoštovanju. Medalje smejo biti poznane samo po sprednji strani, nikdar po zadnji, dasi po mojem mnenju marsikaka zadnja stran prekaša sprednjo, tako po natančnosti kakor tudi po dovršenosti svojega dela. Takšen je bil moj ubogi prijatelj . . . Ah, zakaj ste umorili takšnega človeka? . . . Kaj vam je storil? . . .

— Meni ničesar. Bil je v napatje pravičnosti, ki se bliža, in ta pravičnost ga je zdobila, to je vse.

Aretino je vzdihel. Trepel ga je prešinil, kakor da je močan leden veter nenadoma dahnil v njegovo dušo. Z občudujočo grozo je pogledal Rolandu v mračno, brezčutno obličje ter zamrmral:

— Narekujte, gospodar; jaz že čakam.

Roland je začel narekovati, Aretino pa si je delal beležke.

Tuintam je zamolklo vzkliknil ali pa bolestno skrivil obraz.

— Prizor mi stoji pred očmi, kakor da sem bil sam navzoč! je dejal, ko je Roland končal poročilo o smrtnem boju v vojvodski palači v Mantovi.

— Popišite ga torej, kakor da ste ga gledali z lastnimi očmi; kar je osebnih podrobnosti, jih lahko dopolnite. Aretino si je podprl čelo z levico, z desnico pa je sukal pero.

In naenkrat je začel pisati. Pisal je vse v eni sapi, jedva meneč se za beležke, ki jih je imel pred očmi, saj mu je ostala vsa njih vsebina v spominu. V picli uri je bilo pismo napisano.

Aretin ga je prečital s tihim glasom.

Vstal je bil.

Z mašinalno gesto si je gladil brado, ki je bila — mimogrede bodi povedano — jako lepa. Branje je spremljal z gracioznimi zamahi rok, ponavljaje po dvakrat vsako mesto, ki se mu je zdelo posebno uspešno, in prekinjaje se tuintam ter vzklikaje kakor sam pri sebi.

— Izvrstno! . . . Čudovito! . . .

Ali:

— Naj se mi pride tako zdaj še hvaliti, da mi je enak v v umetnosti pisanja!

Cim je čital, je postal njegov glas mogočnejši; deklamiral je, grimasa bolečine mu je izginila z obraza in na ustnicah mu je igral smešnej zadoščena in srečne nečimernosti.

— Aa? Kaj pravite o tem mojsterskem delu? je vzkliknil nazadnje, pozabivši, da so glavne epizode pisma doslovno povzete po beležkah, ki jih je Roland narekoval.

— Mislim, je odgovoril Roland, da ga treba nemudoma poslati v doževo palačo; nato pa morate leči, ker ste zboleli od žalosti.

— Saj res, je dejal Aretino, čisto sem pozabil na svojo žalost.

In zopet se je razjokal.

Na njegov klic je vstopil najljubši mu sluga, tisti, ki je privedel Rolanda k njemu.

Aretino mu je izročil pismo, rekoč:

— Za njegovo visokost oča . . . pa naglo.

Ko je sluga izginil, je šel Aretino in z njim Roland v svojo spalnico, ter se začel slačiti, ne da bi prenehal vzdihovati.

(Dalje.)

Volitve v Galiciji, kažejo sledeče številke: Člani poljskega kluba so dobili 541.000 glasov, Malorusi 481.000 glasov, poljski soc. demokrati 55.000 glasov, rusinski soc. demokrati 19.386 glasov, sionisti 19.983 glasov, raztresenih 37.918 glasov. Glasovi drugih strank imajo torej večino nad glasovi poljskega kluba.

Zakaj odstopi Glabinski. Minister Glabinski je podal demisijo, ker je baje stranka Vsepoljakov dobila manj glasov kakor preje in bi bil torej v parlamentarnem ministerstvu nemogoč. Ministra Weiskirchner in Glabinski sta kot parlamentarna ministra torej oba odšla vsled poraza svojih strank.

Fotbalska tekma v Trstu.

V nedeljo se je vršila v Trstu re- vanche tekma med ljubljanskim in tr- žaškim srednješolskim moštvo, pri kateri so zmagali Tržačani 8:0.

Vsakogar, ki je prisostvoval tekmi med obema moštvi v Ljubljani, bo ta rezultat presenetil, zakaj vsak je dobil utis, da sta obe moštvi precej enaki, da, bili so celo nekateri, ki so trdili, da so Ljubljanci boljši v kombinaciji in visoki igri. Pri nedeljski tekmi pa se je pokazalo, da je tržaško moštvo jako dobro, a na svojo škodo navajamo: edino glede na svoj prostor. Zato igrajo izven Trsta vedno z negotovim uspehom, doma pa premagajo vedno, kar se imajo zahvaliti v prvi vrsti terenu, na katerem igrajo.

Igrišče

je navadno raven in z nizko travo poraščen travnik in na takih prostorih igrajo skoro povsod, tako tudi v Ljubljani. Tržaško igrišče pa leži na dvorišču vojašnice in ni na njem niti sledu o travi. Vrhutega gleda povsod iz zemlje kamenje, tako, da ni noben užitek igrati na takem prostoru. Približno sliko tržaškega igrišča dobimo, če si predstavljamo Vodnikov trg nekoliko bolj na gošto posejan s kamenjem, ki se pa v nekaterih slučajih že zelo bliža oblikam skal. Da odletava na tako trdnem in hrupavem prostoru žoga vse drugače in bolj visoko kot na travi, je jasno in kaj to pomeni za igralca, si lahko predstavlja vsak.

Ljubljansko moštvo

je nastopilo s tremi rezervami. Desna zveza, desno krilo in desni krilec (half-back). Prostor volijo Tržačani, igra prično naši. Takoj z začetka je bilo videti, da so Tržačani v prednosti radi terena in drug za drugim so sledili napadi Tržačanov, ki jih je po večini odbil golmen g. Dolenc, ki je pri tej tekmi igral tako krasno, da mu je občinstvo ponovno burno aplaudiralo. Krasno je igral tudi ljubljanski srednji krilec, ki pa sam ni mogel napraviti ničesar, zakaj po kratkem času sta bila oba stranska krilca tako izmučena, da nista dohajala igre in tudi ne dajala nobenih sigurnih strelcov. Ravno- tako je vedno zaostajalo desno krilo (rezerva iz 3. moštva) in tako pade v 17. minuti prvi gol, kateremu sledita še dva, da je bil rezultat prve polovice 3:0. Ta nepričakovani neuspeh je Ljubljancem tako konsterniral, da so sploh obupali, kar je bilo najbolj opažati pri napadalcih. Kadar so dobili žogo, so tako mečkali, da ni prišla skoro nikdar do tržaškega gola in samo obsebi je umljivo, da je to jako slabo vplivalo na branika, ki sta se sicer odlikovala po močnih in hitrih streljih, a sta konečno tudi obupala, ko sta videla, da o kaki ofenzivi od ljubljanske strani sploh ni govora. Enkrat se je posrečilo desnemu braniku predribliti žogo na levi strani popolnoma do nasprotnega gola, a ker

ga niso podpirali napadalci, je bil na- pad zaman. Edini, ki ni odnehal, je bil golmen in njemu se imajo Ljubljanci zahvaliti, da ni število golov še večje. Lahi so od zadnje tekme zelo napredovali v kombinaciji in igri z glavo in vrhutega je bilo moštvo močnejše, ker je igral nek akademik, kot v Ljubljani. Ravno tako so izborni krili in temu se imajo zahvaliti za lepo zmago. Za ljubljansko moštvo je pa bila to izborna šola in resen opomin, da si vzgoji reservo, ker se je opazilo, da je moštvo jako pomanj- kljivo, rezervni igralci so bili brez moči. Pokazale so se napake, katere mora tekom počitnic odpraviti, ako hoče jeseni uspešneje nastopiti na izvenljubljskih igriščih.

Po tekmi

sta se obe moštvi sestali v vojaški kantini, kjer je govoril prvi g. prof. Max Maehr v imenu tržaških igralcev, pozdravil ljubljance in jih opozoril na to, naj ne smatrajo te tekme za popolni poraz, ker sam pripoznava, da je tujcem težko igrati na takem terenu in da bo vsak vpoštoval, da so Ljubljanci nastopili z rezervami. "Pri- hodnje leto pa pridemo mi v Ljubljano, pa nas bodete nabili Vi!" Za prijazni sprejem in za veliko uslužnost, s katero so Tržačani vodili goste po mestu zahvalil se je tov. Š. in trikratni hip, hurrah zaključil je prijazni sestanek, nakar so se podali ljubljanci, spremljani od tržaških dijakov na kolodvor. Par kratkih pozdravov, par prisrčnih besed, še en hip hurrah in odpeljali smo se iz Trsta, prema- gani a bogatejši na izkušnjah v tekmi.

In tako se mi zdi, da je vedni napredek v igri namen te- kem in zato se zadovoljujemo tudi s tem rezultatom. rš.

DNEVNE VESTI.

Ožja volitev v Ljubljani. Kakor smo poročali, so Nemci pri ljubljanski ožji volitvi hoteli prvotno oddati svoje glasove za dr. Gregoriča, pozneje pa so sklenili oddati prazne glasovnice in je zaradi tega dr. Eger odstopil od predsedstva kranjskega nemškega "Volksrata", ker ni mogel držati obljube, ki jo je dal Šusteršiču. Praška "Union" piše dne 23. junija o vzroku izpremenjenega nemškega stališča sledeče: Nemški deželni odbornik grof Barbo, ki je imel doslej v kranjskem deželnem odboru referat za kultus, je bil pred kratkim nadomestjen z dr. Lampetom, ki pripada katoliški ljudski stranki. To je bil vzrok, da so Nemci pri zadnji državnozborni volitvi od- dali prazne listke, kar je povzročilo izvolitev dr. Ravniharja. — "Union" se moti v toliko, da ne ve, da bi bil Ravnihar izvoljen tudi, če bi bili vsi Nemci za Gregoriča glasovali.

Iz deželnega odbora. Del grof Barbotovega referata prevzame dr. Lampe. Finančni referat pa si je de- želni glavar odkazal sam sebi. Služba primarija na kirurškem oddelku v deželni bolnici se odda dr. Robidi — psihiatru. Adiatlus mu postane dr. Sto- jec s plačo primarija. Občinski svet v Zgornji Šiški — bo na ljubo dr. Šu- steršiču razpuščen!

Čuden molk. Niti z eno besedo noče "Slovenec" omeniti, da trgovsko ministristvo ni potrdilo Ivana Kregarja, nekdanjega klerikalnega državnozbor- skega kandidata v Ljubljani, podpred- sednikom ljubljanske trgovske in obrtne zbornice. "Slovenec", ki je šel svoječasno z vso vehemenco v boj za Kregarja in je neprestano vpil, da so vse vesti o Kregarju gola laž in čisto navaden volilni manevar, molči danes kakor grob. Pa saj tudi mora, ker se nahaja v njegovi sredi Kregarjev bra-

tec, Ivan Štefe. Če je trgovsko mi- nistrstvo potom raznih aktov samo prišlo do prepričanja, da Kregar ne more biti podpredsednik tako odlične korporacije kakor je trgovska zbor- nica, potem je, saj mislimo, dovolj jasno, da naša razkritja niso bila ni- kaka laž. Toda kljub temu "odliko- vanju" nima Kregar v sebi toliko časti, da bi odložil ljubljanski občinski mandat. Isto bi pričakovali tudi od Štefeta, ki je bil sokrivec pri sle- parijah v trgovski zbornici. Toda moža, kakor Štefe in Kregar imata preveč kosmato kožo, da bi odložila svoje občinske mandate. Pričakujemo, da bo "Slovenec" vendar pojasnil svojim backom, zakaj Kregar ni bil potrjen za podpredsednika trgovske in obrtne zbornice.

Klerikalno gospodarstvo v ob- činah po deželi se spozna takoj po tem da je vse zanemarjeno. Pa ni nič čudnega! Kjer ni izobrazbe na eni strani, je ni tudi na drugi. Duhovni imajo — kakor v politiki — pri kmet- skih občinah tudi v odborih mero- dajen vpliv in župane po navadi vse v svojem žepu. Skoraj vsak sklep mora biti odobren od fajmostra, pa naj je občini koristen ali ne. Pomisli naj zdej vsak, kako bi klerikalci gospodarili v Ljubljani če bi jo res dobili v roke! Pojma o občinskem gospodarstvu se- veda nimajo nikakega; odkod naj ga pa vzamejo? Denar mestne občine bi frčal v strankarske namene, Ljubljana bi bila zanemarjena in napredek za- dušen! Varujte se torej klerikalnih ljudi povsod, kajti oni so le pijavke!

Proč z duhovni iz kmetijskih hranilnic in posojilnic na deželi! Zakaj se duhovni povsod vrivajo v denarne zavode? Enostavno zato, da si tam žepe polnijo! Koliko drugih sposobnih ljudi bi lahko imelo zaslu- žek pri nas na deželi, pa si povsod pustite ljudje dikirati od fajmostra ali kaplana funkcionarje. Za mastne plače in nagrade delajo notri, ko je pa za- voziljo, pa pustite vse na cedilu in gredo — drugam!

Škofov nečak — ljubljanski ob- činski tajnik. Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, so ljubljanski kleri- kalci sklenili, da postane škofov ne- čak, nadzornik v prisilni delavnici in propali klerikalni kandidat pri občin- skih volitvah v Ljubljani, Anton Jeglič, ljubljanski občinski tajnik. Možu so se že tako cedile sline po tem ko- ritu, da bi se kmalu od veselja vtopil. A revež se je strahovito vrezal. Kleri- kalci so bili pri občinskih volitvah po- raženi in med poraženimi klerikalnimi koritarji je bil tudi "občinski tajnik" Anton Jeglič, ki je z lažnjivimi izpo- vebdami odjedel službo pazniku gosp. Ljubiču, ki je imel na sebi samo to napako, da ni hotel kloniti tilnika pred brezvestnimi klerikalnimi teroristi. Ško- fovega nečaku pa že danes lahko iz- javimo, da bo moral čakati še dolgo vrsto let, predno bo postal ljubljanski občinski tajnik.

Velik javen ljudski shod se vrši danes, dne 27. junija pri Miškotu v Mostah. Govorili bodo: dr. Ravnihar, prof. Reisner in Adolf Ribnikar. Na dnevnem redu bo tudi šolsko vpra- šanje. Shod se vrši ob 8. uri zvečer. Moščani! Udeležite se vsi do zadnjega tega vlezanimivega shoda.

Velik požar pod Gorjancl. Ka- kor se nam poroča, je bil prete- čeno nedeljo v podnožju Gorjancev ležeči vasi Gaberje, velik požar, ki je uničil 75 gospodarskih posloplj. Žrtev požara je tudi dvoje otrok ter večje število živine. — Naknadno se nam poroča: Pri velikem požaru v Gaberjih je zgorelo 37 posestnikom večina vse pohištvo. Kolkor se je doslej dalo dognat, je pogorelo tudi 38 prašičev. Od pogorelcev so

bili trije posestniki pri "Donavi" za- varovani.

Klerikalni agitatorji med želez- ničarji. Z ozirom na poročilo pod tem naslovom priobčeno v nedeljo, smo od dobro poučene strani prejeli sle- dečo pojasnilo: Ni res, da je bil pos- slanec Povše pri postajeni načel- niku državnega kolodvora v Šiški v svrhu izposlovanja dopusta za kleri- kalnega zaupnika Ločniškarja. In ravno tako je pomota, kar se od tega obiska nadalje izvaja na osebo g. postajena- čelnika, ki o tej stvari ni prav nič vedel. Res je le, da se je Povše v svrhu dopusta za Ločniškarja zgledil pri načelniku kurilnice. Na- čelnik kurilnice in pa postajenačelnik državnega kolodvora, to sta dve raz- lični osebi, dva različna funkcionarja, ki se ju ne sme zamenjati, posebno ne v takem slučaju v katerem se hoče določeni osebi podtikati klerikalcem na ljubo stvari, kot se v tem slučaju v omenjenem poročilu prav po krivici podtikujejo g. postajenačelniku držav- nega kolodvora v Šiški.

Kako draga kava je pri Uršu- linkah. Iz Sp. Šiške se nam poroča: Mi Šiškarji, posebno kar nas je delav- cev, gotovo najbolj občutimo dragino današnjega časa. Dobro vemo, da se je vse in povsod vse podražilo, le tega pa še nismo vedeli, da se je tudi ka- va pri Uršulinkah tako sapramensko nenavadno podražila. Zdej se le ko- moramo plačevati porcijo kave in ko- šček kruha po 5 (reci: pet) kron, nam je tudi to znano. Stvar je namreč taka: Pred kratkim so imele deklice prvo obhajilo pri Uršulinkah. Kakor obi- čajno vsako leto, so se deklice po obhajilu povabile v samostan k ma- lemu zajutku. Pri taki priliki se da otrokom čaša kave, malo boljšega kruha in povrh še par črešenj. Tako je bilo tudi letos. Le kar je sledilo po letošnjem obhajilu, tega še nismo do- živeli. Stariši dotičnih deklic namreč dobivajo račune za obhajilni zajutr in in ti računni se glase za znesek petih kron. Pet kron ne sme porabiti cela družina tudi že v malo boljših hišah za jed enega celega dne, nikar pa da bi jih plačevali za obhajilni zajutr za enega otroka. To je že malo preveč drago, in po naši sodbi tuoi malo preveč — nesramno.

Pristranost šišenskega mežnarja. Že večkrat bi bili imeli priliko pečati se s tem zagriženim klerikalcem. Vendar smo ga pustili do sedaj v miru, ker se nam je zdela njegova oseba preneznatna. Danes pa mu moramo na prošnjo več šišenskih do- mačih žena vendarle pojasniti, komu da služi, v čigavem stanovanju da je, kdo mu plačuje njegovo plačo. — Pred nedolгим časom so kupile neka- tere domačinke novo preprogo za cerkev in mežnarju izrecno naročile, naj jo rabi le ob izrednih prilikah. Kako on to razume, je pokazal danes, ko so imeli prvo obhajilo otroci tu- kajšnje šulferanjske šole. Tem je po- grnil preprogo, da jim ni bilo treba poklekniti na gola tla, pred nekaj dnevi pa, ko so imeli isto opravilo otroci domače šole, se mu ni zdelo vredno kaj takega storiti. "Ja, Bauer, das ist was anderes!" Kaj bo umazan kmečki domači otrok klečal na pre- progi, čeprav so jo kupili njegovi starši! Skrbeti je treba za nežna ko- lena otrok privandranih nemških star- šev, od katerih nima cerkev niti vi- narja. Ločil je domače in šulferanjske otroke tudi pri zvonjenju. Medtem ko je domačim komaj pobingljaj, je pot- kraval nemškimi cele pol ure. Menda hoče pokazati klerikalno-nemško za- vezo tudi v cerkvi? Zpomni naj si možakar, da stanuje v občinski hiši, da ga plačuje občina, da se mora za vsako podporo obračati do domačih ljudi in ti so, hvala Bogu, do danes

po pretežni večini dobri Slovenci. Zato pa tudi ne trpe, da bi mežnar svoje- voljno delal razloček med njihovimi in tujimi otroci, Toliko za danes, prihodnjič kaj drugega.

Čez Iški Vintgar na Rob na rake. Z ozirom na od mnogih strani izražene želje, je krstitelj Iškega Vintgarja pripravljen na praznik sv. Petra in Pavla razkazati Iškega Vintgarja ter zanimivosti Kravate Peči vsem. ki se za te divje romantične kraje zanimajo. Pot čez Iški Vintgar je za vsakogar, tudi za dame in mladino lahko pristopna, je vsekoli zanimiva, ker se menja med potjo skozi senčnati gozd ter ob bistri vodi, ki je tudi za kopanje jako privlačna. Pot traja do Kravate Peči 3 ure, (tu je na krasnem razgledu daljši odmor) do Roba pol drugo uro domov, iz Roba do postaje voz. Na Robu so obljubili naloviti do- brih rakov ter jih pripraviti za izlet- nike. Za one, ki se boje poti čez Barje, je poskrbljen dober voz v go- stilni g. L. Sarca pri Dolenskem mo- stu. Treba pa je do jutri popoldne na- znaniti število udeležencev. Odhod zju- traj ob 5., pri g. Sarcu. Večina izlet- nikov pa tudi lahko odloči, da se pre- noči jutri večer na Igu ter se v čet- tek zgodaj zjutraj tura nadaljuje čez Iški Vintgar. Ker je z ozirom na to, da se z julijem prične doba izletnikov na gorenje planine, Iški Vintgar pa se prične le v manjši družbi skozinski do težavnihših točkah v zvezi z izleti na Notranjsko dalje raziskovati blago- volijo naj se vsi tisti, ki bi Iški Vintgar po lahko pristopni poti radi spoz- nali v družbi poznavateljev teh divje romantičnih tesni, za ta dan odločiti. Upoštevali se bodo le tisti izletniki, ki se pismeno ali ustmeno prijavijo; naslov: Franjo Pirc, časnika, hotel avstrijski cesar. Od skupnega izleta se izključujejo le zaljubljeni sicer pa vsakdo dobro došel,

Veliko vrtno veselico priredi slovensko trgovsko društvo "Merkur" 9. julija na vrtu "Narodnega doma" v prid podpornega zaklada po sledečem vspredu: 1. Petje pevskega zbora slov. trg. društva "Merkur". 2. Godba, sodeluje popolna slavna Slovenska filharmonija. 3. Ples v areni. 4. Sre- čolov. 5. Paviljoni za jstvine, pivo, vino, kavarno, slaščičarno itd. Pokro- viteljstvo so prevzela narodne dame na čelno jim preblagorodna gospa Franja dr. Tavčarjeva. To dejstvo nam že vnaprej jamči lep uspeh. Damski komite je imel že sejo, ter je vse po- trebno ukrenil, da bo veselica uspela kar najlepše. Istotako je storil tudi veselčni odedek, kar je bilo le v moči, da bo zabava kar najboljša, z eno be- sedo izborna. Posebno opozarjamo na krasne dobitke za srečolov, katerih ima društvo že veliko število. Pri- hodnjič povemo še kaj več o njih

Zvišanje delniškega kapitala Živ- nostenske banke. Subskripcija na le- tošnje emisijo novih delnic Živno- stenske banke imela je jako dober uspeh. Novih delnic bilo je vpisanih več kot 130.000, toraj je bilo za vpi- sovanje vložnih 100.000 delnic Živ- nostenske banke emisije 1911 polnih 30% prepisanih. Sedanji polno vpla- čani delniški kapital banke znaša K 80.000.000 in rezervni fond približno K 20.000.000.

Vandalizem. Na pokopališču pri Sv. Krištofu se je vrgla zadnji čas neka brezposelna svojat na grobove in rakev ki so okrašeni s cvetličjem in eksotičnimi rastlinami in jih — krade! Ta vandalizem se ponavlja letos že že s celo pomlad! Cerkovnika ni da bi na- sade in grobove nadzoroval in ravno tako ni organov ki bi na te elemente pazili. Pa cerkvena (pokopališka) uprava ki spravlja dohodke od pokopališč, bi bila dolžna čuvati pijeteto, in s po- močjo policije skrbeti za to, da se to

Na oazi slovenske umetnosti.

(D dalje.)

Poleg teh mladeničev senior na- ših umetnikov, naš ljubi stari mojster Franke! Pozdravljen, simpatičen umet- nik; Njegovi širje portreti so polni življenja in njegove krajine polne po- ezije. . . In Frana Klemenčiča por- treta (štev. 63. in 64.) tako karakteri- stična, nekoliko koketna, a resnično živa! . . . Starejši Magolici me je zla- sti ljubo presenetil s štev. 76. in 77: "Ob Ljubljani" in "Iz stare Ljubljane". Želel bi, da se ohranita na častnem mestu. Tudi njegove krajine, vedite, so, kakor vselej zelo simpatične, skrb- no risane in mnogo študirane. No, kranjske barve . . . tisto zeleno in učinkujejo manirirano . . . Marčič Ru- dolf je plodovit umetnik, poetičen slikar planin in morja. Ljubi široka pla- tna in drastične efekte, a ni zato nik- dar banalen. Mož ima nekaj svojega, kar pa še zori. Publika stoji pač po- sebno dolgo pred njegovimi deli, ki dihaajo energijo in svobodo. Edini je, ki pozna morje . . . Veselo se razvija in poglablja Vavpotič Ivan. Napreduje skoraj vidno. Marljiv je ter slika naj-

raznovrstnejše sujete. Vidna intelligen- ca. Celo "Levičev" ima na razstavi!

Poleg nekaterih izvrstnih krajin in risb pa me je najbolj privezal narav- nost izborni portret ravnatelja Gerbiča. To je resničen umotvor, ki je umet- nik nanj upravičeno ponosen. Vobče ima Vavpotič velik dar, da postane popularen in iskan portretist. Peter Zmitek se podaja celo že na simbolistič- no polje, k čemer mu seveda še manj- ka Böcklinove sile, fantazije in pla- stike. Toda Zmitek je vztrajen mislec ter hrepeni po vedno širšem obzorju. Slika Ivana Groharja na mrtvaškem odru je čin pietete, izvršen z reali- stično vernostjo. Dvoje krajskih iz- rezkov iz Ziljske Bistrice sta nad vse ljubeznjiva. Tudi v lučnih eksperimen- tih je opažati viden napredek. Fran Tratnik je nekaj Gorkij slovenskih slikarjev: bosjaki so mu najljubši sujet, a poleg teh še kreteni, berači in bolniki. Mož ima bizarne ideje, ki jih izvršuje z genialno risbo. Vsekakor krepek original med našimi umetniki. V tujini ima Tratnik že lepo ime! — Neoporečen talent, dasi morda še ne- koliko enostranski v predmetih.

Prvak med našimi slikarji je po- stal Matija Jama. Mož je talent prve vrste, in Slovenci morejo biti nanj že danes zelo ponosni. V krajinah Jama danes menda nima tekmeča. Nima le razsežnega tehničnega znanja, nego

tudi izredno mnogo umetniškega okusa. Očividno ima Jama tudi kot izobraženec svetoven horicont. Ker mnogo potuje, vidi tudi mnogo tujih umetniških razstav in ker živi večji del v velikih mestih z razvito umet- nostjo, je tudi Jamova slikarska umet- nost zelo naglo dozorela.

Pogrešam pa v tej razstavi dveh slovenskih slikarjev odličnih kvalitet: Ferdinanda Vesela in Mateja Sternena. Zato pa je zopet zastopan Rikard Jakopič, naš najbrilantnejši kolorist in umetnik najkrepkejše individualitete. Poleg krajin ima tudi več figurálnih slik, ki so izvrstne. "Eva", "V sanjah", "Zimski večer" in "Romanca" kažejo, da Jakopič čim dalje skrbneje tudi riše in ne le slika. Lučni efekti na slikah z damo ob klavirju in z damami okoli mize kažejo mojstrskega umet- nika. Intenzivna svetloba je izražena dovršeno in nijanse razsvetljuje in senc so sad intenzivnih študij.

Sploh so Jakopičeva dela s slikar- skega stališča v vsej razstavi najzani- mivejša. Dasi stoji Jakopič neomajno na svojih znanih slikarskih načelih, vendarle tudi stalno napreduje ter se v svoji smeri krasno izpopolnjuje. In postaja nam vedno razumljivejši in simpatičnejši, čim bolj se poglabimo v njegovo individualnost. Saj je go- tovo, da je banalnost najlažje razum- ljliva in najpreje dojmjliva, a izvrsnost

in kompliciranost zahtevata največ študiranja in poglabljenja. Popularni ne bo zato Jakopič nikoli, ker njegova umetnost je čisto ekskluzivna ter išče ljubezni le najfinjših okusov. Tem pa Jakopič imponira. Nepremično zvest sam sebi in svojim načelom, stremi Jakopič za čisto umetnostjo, ne oziraje se na vsa mnenja mase in utilitarne kritike. Dosleden je, junak slikar, zna- čajen do poslednjih skrajnosti, zato pa seveda . . . "Kranjec moj mu osle kaže . . ." V zgodovini slovenske sli- karske umetnosti si je priboril Jaki- pič prav svoje posebno poglavje!

Priboril si ga je pa tudi kot aran- žer slovenskih umetniških razstav, ki jih prireja v lastnem paviljonu že par let. Sam je zgradil to edino oazo slo- venske obrazovalne umetnosti, in da- nes gledamo že VI. Jakopičevo raz- stavo.

Seznanil nas je že z vsemi doma- čimi umetniki in umetniškimi učenci začetniki nedvomne nadarjenosti, pri- redil krasno jubilejno razstavo ter nam predstavil tudi nekaj jugoslovanskih in čeških tovarišev.

In prav s tem svojim poslednjim činom je odprl marsikomu oči, da gleda sedaj slovensko moderno umet- nost z večjim respektom. Saj se godi vsem delavcem na katerem koli slo- venskem umetniškem polju tako, ka- kor našim slikarjem. "Nemo propheta

in patria" velja za slovenske umetnike v vseh krutih posledicah.

Slovenska umetnost raste in se razvija proti vsej apatiji in proti skepsi Slovencev. Da, ne le da se slovenska umetnost ne pospešuje in ne podpira, celo odklanja se in zavira. V kritiki so Slovenci sila, sila nagli in neizpro- sno strogi; zahteva se vse nemogoče ter se pri tem sklicuje na svetovne fenomene.

A kaj se stori za naše umetnike, da bi se dvignili še višje? Tisti sve- tovní fenomeni niso padli mahoma celi in popolni iz oblakov, nego se jim je dala prilika, da so rasi in se dovršili. Bili so v solah prvih moj- strov, potovali so, videli vse, kar more videti napredujoč umetnik ter so ži- veli v umetniških centrih; vedeli so, čemu se trudijo ter so živi umet- niki dostojno življenje. Njihovi umo- tvori se ne praše in ne prhne brez kupca. A naši umetniki? Brez mecnov in brez kupcev životvorno bedno ter so priklenjeni na slovensko skalo- vito grudo brez nadej in brez razume- vanja.

Jakopiču se je posrečilo, da je s svojim umetniškim podjetjem zainte- resoval vsaj dvoje naših uradov: ma- gistrat in deželni odbor, ki zrtvujeta vsaj nekaj za našo umetnost.

divjaško onečaščenje mirodvara radikalno odpravi!

Ciril-Metodovi podružnici — ženska in moška — v Šiški sta priradili dne 18. junija pri Mokarju poletno veselico. Udeležba ni bila prav sijajna, vendar se je blagajna obnesla povoljno. Čast zavednim Šiškarjem in ljubljanskim gostom! Odposlanec glav. družbe, čast. gospod župnik Berce je v jedrnatem govoru obrazložil potrebo družbe sv. Cirila in Metoda ter je udeležence pri veselici navdušil za sveto narodno delo do viška, dokaz temu grovovito odobravanje ter lepo uspela veselica, ki je dala glavni družbi 400 K dobička. Dva kamna sta zopet pridobljena ter naložena na rame takratne blagajničarke, sedaj gospa Tavčarjeva in takratnega blagajnika, sedaj gospod Fr. Ogrizek. Imenoma velja zahvala g. Bartolinju, pridnim — pridnim moštom, — ki so postavili odre in „Eiflov stolp“, vrlim šišenskim tamburašem, moškemu čitalniškemu pevskemu zboru, darovalcem večih dobitkov: g. Tomažiču L., Dejn. pivovarni, Gös-sovi pivovarni, g. Štepicu, gosp. Petru Burji, g. Hartmanu, g. Lavtizarju ter nabiralkam in prodajalkam dobitkov, zlasti gđč. Petričević, Cuznarjevi, Ogrizkovi, Pirkovičevi, Černetovi, Knapičevi, Mohorjevi, Škarjavci in Colnokovi. Zahvala velja tudi „Rusovi mareli“ in slaščičarni gospe Pirkovičeve. Priznanje pa tudi Šiški sploh, ki je in ostane zavedna.

Jez in zatvornice v glavnem kanalu Ljubljane. Predno prično poglabljati glavno strugo Ljubljane, bo treba napraviti na primeren mestu zatvornice. V to je določen prostor pod izlivom Gradašice v Ljubljano. Pretekli dne se je navozilo v to svrhu tako na Krakovski nasip kakor na desni breg potrebno otesano lesovje, ki bo tvorilo zatvornice.

Letošnja žitna letina. Trgovska situacija kaže precej stalno lice. V zadnjih dneh so se neugodne vesti odločno pomnožile; sliši se tožiti o rji in v nekaterih slučajih celo o črni rji in tudi škode, povzročene po mrčesu, se večajo. Le malo je krajev, kjer bi imeli nade na dobro letino, pa tudi tam je optimizem nekoliko pojenjal. Obvodje Tise, kjer so nade bile pred enim tednom dobre, je tudi nazadovalo; isto je v Bacski, in samo v južnem Banatu se lahko govori o neizpremenjeni, pa vendar samo srednje dobro žetev obetajoči taksaciji. Iz Slovaškega se poročila glase dosti ugodno, iz donavske doline precej neizpremenjeno. Ena okolnost pa zasluži splošno pozornost, namreč vsestranska bojazen, da se bo žetev zakasnila. Žetev se bo, če bo vreme ugodno, težko začela pred 8 do 10 dnevi. Pri boleznih, ki so jim setve podvržene, je to jako nevarno, že z ozirom na morebitno topnejše vreme. Kratkotrajno: na Ogrskem bo letos le srednje dobra letina. Njen kvantitetni uspeh bo komaj zadoščal za pokritje potrebščin in ker tudi manjka prehodna zaloga popolnoma, je skoro gotovo, da bomo morali računati letos z uvozom. V tem oziru so se vršile tudi že pogajanja. Dejstvo, da bo treba letos žito uvažati, je vsakako faktor, ki je za konstelacijo cen odločilnega pomena. Gibati se bomo morali nekako okoli importne paritete in ta dopušča pri sedanjih višini cen zvišanje za 25 do 30 vin. To pa tudi je, če se v inozemstvu ne bo nič izpremenilo, medtem ko bi morali morebitni stalnejši tendenci inozemskih trgov slediti tudi mi. Zaloge so po vsem svetu zmerne in nade na dobro letino, z malo izjemami, tudi niso sijajne. Rumunsko, ki za naš dvor v prvi vrsti prihaja upoštev, računa s tem, da bo slabejša letina nego lani in isto je na Ruskem. Če vse to upoštevamo, smemo tudi pri nas prognozirati za bližnjo prihodnost pretečno stalne trge. To tembolj, ker bo tudi ržena žetev najbrže slaba, in tudi tu ni nobenih zalog in slednjč tudi visoke cene koruze ne bodo ostale brez učinka. Tudi koruza stoji precej stalno, konsum se je že navadil na visoke cene. Poleg tega se slišijo tudi o novi koruzi v raznih pritožbe. Rastlina je vsled hladnega vremena zadnjega časa v razvoju zaostala in trpi vsled naenkrat nastale vročine in suše.

Promocija. Danes 27. junija bo v slavnostni dvorani staroslavnega Karlo-Ferdinandovega češkega vseučilišča v Pragi g. Bogumil Hrašovec promoviran doktorjem prava. Naše iskrene častitke!

Slovenske filharmonije celoten orkester igra danes pod osebnim vodstvom g. kapelnika Edvarda Czajaneke v hotelu „Tivoli“. Začetek ob pol 5. popoldne. Vstop prost.

Elektro-radiograf „Ideal“ na Franca Jočefa cesti ima danes, v torek, jutri, v sredo in pojutrišnjem, v četrtek nov program, na katerem sta poleg posnetkov velikega orkana v Trstu in kronanja angleškega kralja v Londonu še 2 lepi drami in 2 jako komični novosti. — V petek večer smeha. Vsak pondeljek, sredo in petek koncert „Slov. filharmonije“ v dvorani ali na vrtu.

Najnovejša telefonska in brzovajna poročila.

Bienert podal demisijo. Gautsch redivivus.

Dunaj, 26. junija. Vlada je danes izdala komunike, v katerem naznanja, da je ministriški predsednik baron Bienert v svoji danjšnji opoldanski avdienci pri cesarju podal svojo demisijo. Baron Bienert je kot vzrok svoje demisije navedel dejstvo, da je pri sedanjih volitvah doživel popoln poraz in da je konsolidacija parlamentarnih razmer neobhodno potrebna, če hoče nova zbornica rešiti brambno predlogo in finančno reformo. Sedanji politični položaj je tak, da je nova zbornica popolnoma zmožna za plodonosno delovanje in točno rešitev vseh vladnih predlog. Toda dosedanji kabinet tega ne bo mogel doseči. Demisija dveh parlamentarnih ministrov je dokazala, da baron Bienert v novoizvoljeni zbornici ne more iskati zanesljive večine. Tudi je bil tudi primoran podati svojo demisijo in izročiti vodstvo možu, ki bo zato bolj sposoben.

Dunaj, 26. junija. V političnih krogih se splošno domneva, da postane novi ministriški predsednik baron Gautsch, ki je zavzel na mesto že trikrat. Vsi dosedanji ministri ostanejo do jeseni in svojih mestih. Nato pa se bo baron Gautsch pogajal z različnimi strankami glede vstopa v vladno večino. Od tega bo tudi najbolj odvisna misija barona Gautscha. Če se baronu Gautschu posreči njegova misija, ostane na krmilu vlade, v nasprotnem slučaju pa bo istotako prisiljen demisionirati. Jutri sprejme cesar barona Gautscha v posebni avdienci. Baron Gautsch polaga največjo važnost na to, da pridobi za vladno večino češke poslance in reši obenem češko-nemški spor.

Vstaja v Albaniji.

Podgorica, 26. junija. Vse tuške oficijalne vesti, da je albanska vstaja udušana, so popolnoma neresnične. Četudi so turški listi proslavljali sultana Mohameda V. kot nekakega kneza miru, vendar se je sedaj izkazalo, da Albanci nikakor nočejo odnehati od vstaje, dokler jim mladoturška vlada ne da izrecnih zagotovil, da bo izpolnjevala tudi vse njih zahteve. — Vzrok, zakaj se Albanci še vedno niso pomirili, je dejstvo, da na noben način nočejo verovati na amnestijo. Turški vladni krogi zvrčajo vso krivdo, da albanska vstaja še vedno ni udušana, na Crno goro. Turške čete se sedaj drže na progi Vukovič-Vukli-Osonja-Ljesnica. Vstaši pa stoje na nasprotni strani in sicer popolnoma ob črnogorski meji.

Cetlne, 26. junija. Kakor poročajo vesti iz Kosova, je pričelo vstajsko gibanje zavzemati tamkaj vedno večje dimenzije. Sultanov obisk na Kosovem polju in slavnostna parada njemu na čast, nista popolnoma nič pomagala.

Podgorica, 26. junija. Bojno razpoloženje albanskih vstašev, ki se nahajajo ob črnogorski meji je naravnost izborna. Vstaši se nikakor nočejo za slepo ceno udati Turkom.

Carigrad, 26. junija. Turška vlada je opozorila črnogorskega poslanika v Carigradu, naj opozori svojo vladu, da določi popolnoma natančen rok za povrnitev beguncev iz rodu Malisorod. Poslanik Popović je izjavil, da je to stvar črnogorske vlade.

Razne vesti.

* **Vodne sile.** Napredek elektrotehnike, zlasti možnost električni tok z veliko napetostjo prevajati v daljavo, je obrnil pozornost na vodne sile, katerih gravitacijska moč se da pretvoriti v drugo gibanje in v električno moč. Kakor pri novih iznajdbah sploh, se je tudi tu začelo z velikim entuziazmom in spekulacija se je polastila vodnih sil. So spekulante, ki samo od tega živijo, da stikajo okoli za vodnimi silami, delajo površne projekte in gledajo, kako bi te projekte drago prodali. Tudi razne tvrdke, ki iščejo dela ali bi rade prodale svoje stroje, nagovarjajo k vodnim zgradbam in seveda slikajo v rožnih barvah dobičkanostnost takih naprav. Izkušnja je pa ugotovila nekaj pravil, po katerih se imajo ravnati graditelji vodnih naprav: 1. Čim dalje se tok napelje, tem večja je investicija in tem več toka se izgubi; zato se morajo te izgubi vračunati že pri prvotnem rentabilnem računu. 2. Računati se ne sme moč ob turbini, ampak na mestu uporabe. 3. Za nakup vodnih pravc (sirove sile) se naj izda pri napravah z daljnovidni kvečjemu 40 do 50 K za konjsko silo. 4. Dograjena konjska sila na mestu uporabe naj ne stane več ko 1000 K. Ako pridejo stroški za konjsko silo na več kot 1500 K, je že prekoračena meja rentabilnosti vodne naprave in kaže preiti na kalorično moč. 5. Računati se sme edino le z minimalno silo, kajti le tista sila velja, ki je vedno pod vsemi pogoji na razpolago.

* **Najstarejši častnikarski inse-rati.** Navadno se misli, da je podjetni angleški duh prvi pričel z anonisiranjem v periodično izhajajočih časnikih, toda to zaslugu si prisvajajo kitajske „Kin-Pana“, ki so najstarejši časopis na svetu. Ta oficijelni vladni list kitajskega cesarstva, ki se v doslovnem prevodu zove „oče tiska sveta“, je pričel izhajati leta 989 po Kristu. Leta 1361 je postal tednik, a od leta 1800 izhaja vsak dan, prinašajoč od leta 1457 naprej v svojem trgovskem delu plačane oglase. Za Kitajci so v tem pogledu seveda prvi Angleži. „English Mercuryja“ iz leta 1588 oglašajo novo izišle knjige. Prvi leta 1622 redno izhajajoči list „Weekly News“ ni v začetku sprejel nikakih oglasov, ti so se začeli gosteje pojavljati v tem listu šele sredi 17. stoletja.

Lastnik in glavni urednik Milan Plut.
Odgovorni urednik dr. Ivan Lah.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe, 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakmah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Iščem gostilno ali malo restavracijo v Ljubljani ali v okolici v najem ali na račun. Natančneje se poizve v Spodnji Šiški št. 52, I. nadstropje. 214/3—2

Hišnik išče službe. Nastopi lahko takoj. Ivan Vitgaj, Predovičovo selo šte. 18 210/7—3

Panama klobuki so postali cenejši od K 4.— naprej. Slamniki radi minule sezije pod polovično ceno. Angleško skladišče oblek O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5. 359/8—1

Sluga išče službe v kaki prodajalni, pisarni, ali kot portir v kakem hotelu. Pošten, v najboljših letih ter vajen vsakega dela. Poudarje pod „Sluga“ hotel „Avstrijski cesar“. 214/1—1.

Kdor išče ali oddaja kako

službo,

kdor hoče kaj

kupiti ali prodati,

doseže to najlažje, ako

inserira

v Malih oglaših „Jutra“. Za besedo se plača

samo 5 vinarjev.

Častitim odjemalcem!

Vsled štrajka pekovskih pomočnikov mi ni mogoče pečivo kakor običajno na dom dostavljati. Dokler ni imenovani štrajk končan, prosim cenjene odjemalce, da blagovolijo po potrebno pečivo v prodajalno v hišo št. 7 na Marije Terzije ceste poslati.

S spoštovanjem

Avg. Jenko.

Poziv!

S tem pozivljam dotičnega na kak način me zamore obdolžiti za tatu. Blagovoli mi naj takoj javiti, kaj sem še kateremu poveril.

Anton Kušar, Dunajska cesta 25. V Ljubljani, 26. junija 1911.

10 konj na prodaj.

Lepi, čili konji iz Vinkovcev in Verpol v Slavoniji vporabni tudi za vsako težko uprego. Več se poizve pri lastniku v Sp. Šiški št. 2.

Nova vila

v Zgor. Šiški, na jako lepem razgledu se odda v najem

eni ali več strankam, eventualno se tudi proda po jako ugodni ceni. —

Anton Remec, Sp. Šiška
Brivska ulica 264.

L. J. Fröhlich

sobni slikar in plesarski mojster, dekoracije, napisi in cerkveno slikarstvo
Ljubljana, Hrenova ulica 17.
Poštno-hranilnični račun št. 67.626.

Oklic.

V konkurzno maso Frana Demšarja bivšega trgovca v Idriji spadajoča zaloga blaga delikatesne trgov. št. 394 in specerijske trgov. v hiši št. 136 prodala se bode posamezno ofertnim potom kakor stoji in leži.

I. Cenilna vrednost delikatesne trgovine znaša danes po odbitku že prodanih kvarljivih predmetov skupno z zalogo vina in opojnih pijač K 4236 04
II. Trgovina z mešanim blagom je sodno cenjena in sicer:

specerijsko blago na	K 1558 76
opojne pijače	K 429 50
steklo in igrače	K 249 54
galanterija	K 713 02
obleka	K 651 30
čevlji	K 1192 40
trgovska oprava	K 154 90
skupaj na	K 4950 42

Konkurzna masa ne prevzema nobenega jamstva za kakovost ali količino blaga.

Pismene ponudbe opremljene z 10% vadijem, vložiti je pri podpisnem upravitelju konkurzne mase najkasneje do vstetega 15. julija 1911 in ostanejo ponudniki na ponudbe vezani do vstetega 1. avgusta 1911.

Konkurzna masa ni vezana na najvišjo ponudbo ter si pridržuje pravico, da sme vložene ponudbe sprejeti ali odkloniti, ne oziraje se na njih visokost. Ponudnik, čigar ponudba je sprejeta, mora takoj plačati kupnino, kakor hitro prejme naznanilo, da se je sprejela njegova ponudba.

Ako bi le-ta ne plačal kupnine tekom enega tedna po prejemu naznanila, zapade naloženi vadij v korist konkurzne mase, ki je tudi upravičena odstopiti od kupne pogodbe.

Po plačilu kupnine mora kupec prodano zalogo prevzeti in odstraniti tekom osmih dni.

Inventarski zapisnik leži in vpogled pri c. kr. okrajnem sodišču v Idriji. Na prodaj stavljenih predmete razkaže na željo upravitelj konkurzne mase, ki daje sicer tudi vsa potrebna pojasnila.

V Idriji, dne 24. junija 1911.

Alojzij Pegan

c. kr. notar kot upravitelj konkurzne mase Franceta Demšarja.

Pojasnilo.

Širijo se po Ljubljani vesti o „nočni straži“, ki utegnejo podpisane zavodu na ugledu škodovati. Zaradi tega naglašamo, da sta v Ljubljani dva zavoda, ki se v navadnem govoru imenujeta „nočna straža“, ki pa nimata med seboj nikakega stika.

Uvodoma omenjene govorice se ne tičejo podpisanega zavoda.

Tooliko v pojasnilo.

V Ljubljani, dne 26. junija 1911.

Ravnateljstvo prvega ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje.

Christofov učni zavod v Ljubljani

Sodna ulica št. 2

vpisuje celi julij vsak dan od 12. do 3. ure popoldne. — Sprejmete se dve revni gojenki brezplačno; dotične prošnje vložiti je pri vodstvu najpozneje do 15. julija 1911.

TEODOR KORN

poprej HENRIK KORN

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelvodov ter in-
:: stalater vodovodov ::

LJUBLJANA

Slomškova ul. 3 in 10

Podružnica: Stari trg 9.

Priporočam se p. n. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljcem, z

asbest-cementnim škrljcem (Eternit) patent Hateshek,

z izbočeno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska, kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštino prosto.

Klavirje,

pianine in harmonije
le prvih svetovnih tvrdk na obroke
po K 18.—

Ravnokar največja zaloga malo časa izposojenih pianinov po jako nizki ceni.

ALFONZ BREZNIK, Kongresni trg 13, učitelj „Glasbene Matice“.

Podružnica „Jutra“

za Sp. Šiško in okolico
(v Sp. Šiški, Celovška cesta št. 77, v hiši g. Tomažiča) telefon št. 177, sprejema poročila za uredniški del lista, oglase, naročnino itd.

Uradne ure od 8.—12. in od 2.—6.

Pozor, peki!

Izredno ugodna prilika!

V Spod. Šiški, na glavni cesti, na najboljšem prometnem kraju se odda s l. avgustom v najem

pekarija

eventualno se proda tudi hiša, v kateri se nahaja. Razun te pekarije se nahaja v Šiški, ki ima okoli 7.000 prebivalcev, samo še ena. Zmožen, trezen mož si na tem prostoru napravil lahko lepo premoženje.

Povpraša se v tovarni vozov Peter Keršič v Spod. Šiški.

Najboljše odgovori „Slovencu“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“, ali pa najde novega naročnika!

Kite iz las

po 5, 7, 9 in 12 K. — Barva za lasne in brado „Neril“ od dr. Drallea v steklenicah po K 2— velike K 4. Lasne podlage in vse vrste mrežice. Lasulje, brade, šminke in vse drugo za maskiranje priporoča po zmernih cenah.

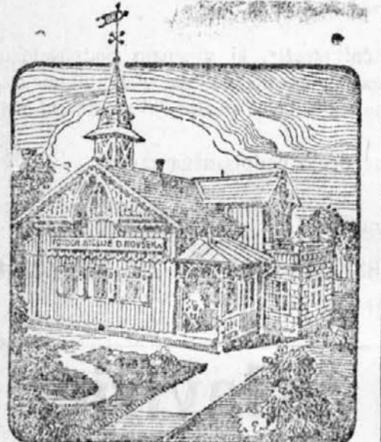
S. STRMOLI, brivec in lasničar
Ljubljana, Pod Trančo št. 1 (zraven čevljarkega mostu.) Izdelovalnica za vsa lasna dela. Cenik se pošilja na zahtevo zastonj.

2 nova moderna Seifert-biljarda.

Novo urejena Kavarna „Central“ na sv. Petru nasipu 37 je vso noč odprta.

Solidna postrežba.
Slav. občinstvu se toplo priporoča s spoštovanjem
Štefan Miholič, kavarnar.

2 nova moderna Seifert-biljarda.

Prvi slovenski fotografski atelijê
D. Rovšek
v Ljubljani
Kolodvorska ulica št. 32 a
Ustanovljen leta 1890.

Štampilje
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčukovih štampilj.
Ljubljana, Stari trg št. 20.
Ceniki franko.

Največja zaloga
čevljev
domačega in tujega izdelka.
Milan Škerl,
Ljubljana,
Šolski drevored št. 8.
Cene zmerne. — Postrežba točna.

Edini oblastveno izprašani optik in strokovnjak
K. JURMAN
Ljubljana, Šelenburgova ul.

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani po 6 vinarjev v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor , na peronu.	Wislak , Gosposka ulica.
Državni kolodvor .	Kustrin , Breg.
Blaž , Dunajska cesta.	Tenente , Gradaška ulica.
Sever , Krakovski nasip.	Velkavrh , Sv. Jakoba trg.
Piehler , Kongresni trg.	Sitar , Florjanska ulica.
Češark , Šelenburgova ulica.	Blaznik , Stari trg.
Dolencec , Prešernova ulica.	Nagodè Mestni trg.
Fuchs , Marije Terezije cesta.	Kanc , Sv. Petra cesta.
Mrzlikar , Sodna ulica.	Treo , Sv. Petra cesta.
Šuble , Miklošičeva cesta.	Kušar , Sv. Petra cesta.
Zupančič , Kolodvorska ulica.	Podboj , Sv. Petra cesta.
Pirnát , Kolodvorska ulica.	Elsner , Kopitarjeva ulica.
Šenk , Resljeva cesta.	Blizjak , Bohoričeva ulica.
Kotnik , Šiška.	Remžgar , Zelena jama.
Tivolj , na žel. prel. pri Nar. domu	Svetek , Zaloška cesta.
Košir , Hišlerjeva ulica.	Jamšek , Tržaška cesta.
Stiene , Valvazorjev trg.	Štravs , Škofja ulica.
Sušnik , Rimska cesta.	Likar , Glince.
Ušeničnik , Židovska ulica.	Sterkovič , Dunajska cesta.
Kleinstejn , Jurčičev trg.	

Lepo in belo lice

kakor tudi gladke in nežne roke podaja brez dvoma blagodišeča krema brez maščobe

„OLIMPIA“

„OLIMPIA“ preparati odgovarjajo zahtevam najmodernejših kozmetike, ter so kot taki najuspešnejše in popolnoma neškodljivo sredstvo za negovanje kože.

Krema „OLIMPIA“ mali lonček K 1-20.
Krema „OLIMPIA“ veliki lonček K 2—.
Puder „OLIMPIA“ rosa K 1-50.
Puder „OLIMPIA“ creme K 1-50.
Puder „OLIMPIA“ beli K 1-50.

„OLIMPIA“ preparati se dobijo samo v lekarni

Ubald pl. Trnkoczy v Ljubljani
ZRAV. POTOVŽA.

Priznana največja, resnično domača, že 25 let obstoječa eksportna tvrdka.

Franc Čuden,

urar

Ljubljana, Prešernova ulica 1
samo nasproti Frančiškanske cerkve

je delničar

največjih tovarnih švicarskih ur „Union“ v Genovi in Bielu, **on torej lahko po originalno tovarniških cenah** garantirano zanesljivo, v vseh legah in temperaturah po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane, svetovno znane

.. ALPINA URE ..

z matematično preciznim kolesjem — v zlatu, tula, srebru, nikeljnu in jeklu

prodaja.

Nedosežno velika izbira. Večletno jamstvo. Ceniki zastonj in poštne prosti.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svojo bogato zalogo najnovjših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo. **Najmodernejše črke.**
Muzikalije. **Litografija.**

Telefonska št. 118. Pošne hranilnice št. 78.307.

Naročajte in kupujte „JUTRO“! Izvod samo po 6 vinarjev.

Zaradi minule sezije so cene oblek za gospode, dame, dečke in deklice veliko znižane.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatović
Ljubljana, Mestni trg 5.

Najbolj varno naložen denar!
Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa do 31. dec. 1940 nad 564 milijonov K.

Stanje hranilnih vlog nad 40 milijonov K.

Rezervni zaklad nad 1.200.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3.

sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po 4 1/2%, brez odbitka. Nevzdignjene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar. Denar in knjižice se lahko pošiljajo po pošti.

Za varnost naloženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi izključena vsaka špekulacija z vloženim denarjem.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

Kreditno društvo.

Posoja na zemljišča po 5% in proti poplačevanju dolga po najmanj 1/4%. Dolžnik pa more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad: K 5.000.000. K 610.000.

Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice v Spjletu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2%.